

Česká advokátní komora
Národní 16
110 00 Praha 1
Nové město pražské

V Praze dne 22. dubna 2018

Ke sp. zn.: **K 136/2016**

Věc: odvolání kárně obviněné proti kárnému rozhodnutí kárného senátu Kárné komise České advokátní komory vydaného pod sp. zn. K 136/2016 dne 8. června 2017 a doručenému dne 12. dubna 2018.

Kárně obviněná: **Zuzana Candigliota**, advokátka č. ev. ČAK 16127, se sídlem Burešova 6, 602 00 Brno

zastoupená (obhajovaná) dle plné moci advokátem Pavlem Uhlem, č. osvědčení ČAK 10960, se sídlem Kořenského 15, 150 00 Praha 5 – Smíchov, datová schránka *5iz9qd*
podepsáno elektronickým podpisem vytvořeným kvalifikovaným certifikátem S/N: 1709235 (1A:14:B3) vydaným PostSignum Qualified CA - Česká pošta, s. p. IČ: 47114983, Česká republika

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Kořenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ750810083

Řízení: o kárné žalobě

elektronicky: do datové schránky *n69admd*

bez příloh

bez poplatku

Ve shora uvedené věci vydal kárný senát po provedeném ústním jednání v návaznosti na podanou kárnou žalobu rozhodnutí, kterým uznal kárně obviněnou vinnou. Skutek, jenž byl kárně obviněné přičten k odpovědnosti, spočíval v publikování komentáře pod fotografií na facebookovém profilu města Břeclavi znázorňující starostu města jedoucího na velbloudovi při oslavě dne Tří králů. Obsah komentáře zněl „*Malá hádanka. Co je to? Má to dva hrby a na zádech pohlavní orgán.*“.

Výroková věta napadeného rozhodnutí definovala skutkovou podstatu tak, že „*při výkonu advokacie nepostupovala tak, aby nesnižovala důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržovala pravidla profesionální etiky ukládající jí povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chování přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu*“ (podtržení provedla kárně obviněná).

Právně pak kárné rozhodnutí podřadilo tento skutek pod porušení ustanovení § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále též zákon o advokacii) ve spojení s čl. 4 odst. 1 etického kodexu vyhlášeného usnesením představenstva České advokátní komory č. 1/1997 Věstníku.

Rozhodnutí ze dne 8. června 2017 bylo doručeno dne 12. dubna 2018 (nejde o písarskou ani početní chybu).

Kárně obviněná tímto proti tomuto kárnému rozhodnutí podává

odvolání,

kterým napadá kárné rozhodnutí v celém rozsahu.

Důvody odvolání jsou následující:

- a) skutek, tak jak je výrokově vymezen a procesně doložen, neobsahuje nezbytný prvek zákonné skutkové podstaty, jenž je definován slovy „*při výkonu advokacie*“,
- b) skutek svou podstatou, bez ohledu na kontext výkonu advokacie, nedosahuje intenzity, jež by byla s to ohrozit vážnost kohokoliv, včetně advokacie,
- c) právní hodnocení skutku by mělo být korigováno principem svobody slova, přičemž v napadeném rozhodnutí tomu tak není, a
- d) napadené rozhodnutí je v kontextu jiných skutků nebo jiných rozhodnutí excesivní.

Ad a) skutek, tak jak je výrokově vymezen a procesně doložen, neobsahuje nezbytný prvek zákonné skutkové podstaty, jenž je definován slovy „při výkonu advokacie“

Skutková podstata kárného deliktu vyjádřeného v napadeném rozhodnutí vychází ze znění § 17 zákona o advokacii, který advokátům ukládá povinnost určitého chování při výkonu advokacie. Kárný senát pak toto ustanovení vyložil široce, a to tak, že tato povinnost se vztahuje i na jednání advokáta, pokud zrovna advokacii nevykonává. Podle kárně obviněné to je nepřijatelné rozšíření skutkové podstaty nad rámec, který je jí zákonem určen.

Základním principem trestání v právním státě je zákaz trestu bez zákona; tento princip se vztahuje i na správní či samosprávné trestání, pokud má veřejnoprávní povahu, protože i výkon kárné pravomoci podléhá principu čl. 2 odst. 3 Ústavy, podle kterého „(3) Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat

jen v případech, v mezích a způsobů, které stanoví zákon.“. Zákodárce nadál orgány stavovské samosprávy kárnou kompetencí a pravomocí a převedl na ně část státní moci. Při jejím výkonu je pak třeba respektovat ústavněprávní limity, které k výkonu této moci náležejí.

Skutek, za který se trest ukládá, musí vždy odpovídat ustanovení zákona, popřípadě jiného předpisu, pokud to zákon výslovně stanoví. Dalším principem, který je právnímu státu vlastní, je princip právní jistoty, z něž plyne, mimo jiné, i to, že pokud je jakékoliv ustanovení zákona možné vykládat vícero způsobem, je třeba je vykládat způsobem, který je pro toho, kdo ponese sankční důsledky aplikace normy, nejméně tíživý.

Ust. § 17 zákona o advokacii je poměrně jasně a nepochybně formulované: „*Advokát postupuje při výkonu advokacie tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu; za tím účelem je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže. Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.*“. Normativní sdělení zakládá povinnost jenom advokátům a jenom při výkonu advokacie. Z hlediska estetického vnímání začátku věty zní její text jako tautologie „*advokát při výkonu advokacie*“, protože co jiného by měl advokát dělat, než vykonávat advokacii.

Zákodárce ovšem zpravidla neužívá slova nadarmo. Z hlediska systematiky celé zákonné normy je zjevné, že pokud zákon stanoví povinnost advokátům, kteří jsou definováni v ust. § 4 zákona o advokacii, vztahuje se nepochybně příslušná povinnost určitého typu chování na danou oblast regulace, jak je definována v ust. §§ 1 a 2 zákona o advokacii. Oblastí regulace zákonem je pak pouze a jenom výkon advokacie. O tom, že se povinnost stanovená zákonem vztahuje na výkon advokacie by nebylo lze mít žádnou pochybnost, i kdyby v § 17 nebylo výslovně stanoveno, že tomu tak je.

Zákodárce ovšem nad to ještě v textu zdůraznil, že advokát, jenž je sice advokátem stále dnem i nocí, má určitou konkrétní povinnost pouze při výkonu advokacie. Jediný možný výklad ust. § 17 je tedy takový, že advokáta zavazuje při výkonu advokacie. Dlužno dodat, že i kdyby byl možný dvojitý výklad, bylo by nutné aplikovat ten, který je pro kárně obviněnou příznivější. Porušení jakýchkoliv představ o chování kohokoliv mimo činnost advokacie nemůže být tedy kárné.

Kárnost jednání nemůže založit ani odkaz na ust. čl. 4 odst. 1 etického kodexu [**Důstojnost a vážnost stavu**], který zní takto: „(1) *Advokát je všeobecně povinen poctivým, čestným a slušným chováním přispívat ke důstojnosti a vážnosti advokátního stavu.*“. Toto ustanovení může zdánlivě ukládat povinnost advokátům i mimo výkon advokacie, ale skutečně jen a pouze zdánlivě. Kárně obviněná si je vědoma toho, že kárnou odpovědnost může ve smyslu ust. § 32 odst. 2 zákona o advokacii, které zní: „(2) *Kárným proviněním je závažné nebo opětovné zaviněné porušení povinností stanovených advokátovi nebo advokátnímu koncipientovi tímto nebo zvláštním zákonem nebo stavovským předpisem.*“, založit pouze porušení stavovského předpisu, aniž by uvedená povinnost navazovala na konkrétní ustanovení zákona.

Ačkoliv ust. čl. 4 odst. 1 etického kodexu, který je nepochybně stavovským předpisem ve smyslu ust. § 32 odst. 2 zákona o advokacii svým zněním vyvolává dojem, že reguluje oblast jakéhokoliv chování, tedy i mimo výkon povolání, není tomu tak s ohledem na působnost stavovského předpisu jako celku. Sám etický kodex sebe nazývá „*Usnesení [...], kterým se stanoví pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže advokátů České republiky.*“. Je tedy zjevné, že působnost předpisu se vztahuje pouze na etiku profesionální, tedy spojenou s profesí – s výkonem povolání. Jednotlivá ustanovení stavovského předpisu, pak mají regulatorní dopad pouze na oblast, kterou stavovský předpis jako celek upravuje.

Kárně obviněná tedy uzavírá, že ust. čl. 4 odst. 1 etického kodexu reguluje pouze oblast výkonu advokacie, čímž ostatně logicky navazuje i na povinnost předjímanou v ust. § 17 zákona o advokacii. Vzájemnou provázanost obou normativních úrovní pak konstatuje věta druhá § 17 zákona o advokacii, který zní: „*Pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže stanoví stavovský předpis.*“, jež navazuje na větu první,

kteřá pak obsahuje i popis vzájemné vazby podzákonného předpisu a zákonné povinnosti, v podobě vedlejší věty: „*za tím účelem [nesnižovat důstojnost při výkonu advokacie] je zejména povinen dodržovat pravidla profesionální etiky a pravidla soutěže.*“.

Vzájemný vztah obou normativních úrovní má i ústavněprávní rozměr, jehož podstatou je otázka zákonného zmocnění. Ústavní pořádek připouští, aby povinnosti byly uloženy zákonem, popřípadě na základě zákona a v jeho mezích (čl. 4 odst. 1 Listiny). Stavovský předpis tedy může ukládat nové povinnosti, popřípadě zákonné povinnosti konkretizovat, ale pouze na základě zákona a v jeho mezích. Je tedy třeba si položit otázku jaký je rozsah zákonného zmocnění k uložení povinnosti advokátu stavovským předpisem v logice ústavního pořádku. Jediné ustanovení, které vytváří věcné zmocnění (co do rozsahu regulace) pro přijetí stavovského předpisu, je právě ust. § 17 zákona o advokacii, jehož druhá věta konstatuje, že etická pravidla stanoví stavovský předpis a první věta váže tato pravidla jednoznačně pouze na výkon advokacie.

Existují zákonná ustanovení, která zakazují určité činnosti advokátům (například zákaz vstupu do pracovněprávního vztahu, s výjimkami dle § 9 odst. 1 písm. a) zákona o advokacii). Takové zákazy jsou ústavně konformní, protože je stanoví zákon sám. Jakákoliv úvaha, že by stavovský předpis reguloval chování advokáta mimo výkon advokacie, pokud to nepřipouští zákon výslovně, je pak z hlediska ústavního práva neudržitelná.

Obhajoba kárně obviněné zmínila ve své ústní obhajobě rozsudek Nejvyššího správního soudu vydaný pod čj. 5 As 34/2003. S tímto rozsudkem operuje pak i napadené rozhodnutí, nicméně podle kárně obviněné argumentačně nesprávně. V řízení před soudy se věcně se vedl spor, jestli ukončení zastoupení (obhajoby) a následná nečinnost advokáta je výkon advokacie, protože žalobce a stěžovatel v tom spatřoval spíše „nevýkon“. Ačkoliv se může zdát logické, že pasivita není výkonem, tak žaloba a následná kasační stížnost nebyly úspěšné. Právní věta uvedeného rozsudku zní takto: „*Výkonem advokacie není jen samotné poskytování právních služeb, ale také veškeré úkony, k nimž je advokát povinen v souvislosti s poskytováním právních služeb i poté, kdy je zastupování klienta ukončeno. Takové úkony advokát činí nikoliv jako občan, ale jako advokát při výkonu advokacie.*“.

V řízení se nevedl spor o to, zda je možné kárně stíhat advokáta za činnost mimo advokacii, ale vedl se spor, kde jsou hranice definice výkonu advokacie. Naopak s ohledem na povahu sporu byla skutečnost, že činnost mimo výkon nepodléhá kárné jurisdikci, nepochybná.

Kárně obviněná si je vědoma toho, že jiná justiční povolání (soudci, státní zástupci) mají kárnou odpovědnost vymezenou širěji, a to i ve vztahu ke skutkům mimo výkon jejich povolání. Z toho ovšem nelze dovozovat širší odpovědnost advokátů. Jejich právní postavení se liší od soudců například tím, že na rozdíl od soudců mohou být neomezeně občansky a politicky aktivní. V této souvislosti nelze odhlédnout od toho, že skutek, pro který je kárně obviněná stíhána, byl esteticko-politickou kritikou veřejně činné osoby – politického funkcionáře. Jestliže advokátům je obecně povolena politická a společenská aktivita, není možné je v této aktivitě zásadně omezovat stanovením zásadně odlišných mantinelů projevů pronášených při této činnosti.

V souzené věci není sporu o tom, že skutek, za který byla kárně obviněná shledána nepravomocně vinou, se nestal v rámci výkonu advokacie. Její facebookový profil v době skutku nebyl označen jako profil advokátky, neřeší na něm věci spojené s její advokací a advokacii vykonává v jiném městě, než kde se stala ona událost. Ve městě, jehož starostu kritizovala, advokacii nevykonává. Nikdo z dotčených (starosta, obec) nebyl nikdy jejím klientem nebo protistranou nebo jiným aktérem její kauzy. Současně není pochyb, že její jednání není protiprávní obecně jinak. Jednalo se čistě o občanský projev a kárná odpovědnost za něj vzniknout nemohla.

Ad b) skutek svou podstatou, bez ohledu na kontext výkonu advokacie, nedosahuje intenzity, jež by byla s to ohrozit vážnost kohokoliv, včetně advokacie,

Kárnou žalobou vymezený skutek je krátkou větou, která neobsahuje žádný vulgarismus, má metaforický obsah a je současně slovní hříčkou. Obsahuje sice odkaz na pohlavní orgán, jenž je pod jiným (nikoliv pod tímto) označením vnímán jako synonymum negativního hodnocení a někdy až jako nadávka. V užití podobě ovšem nikoliv. Ze strany kárně obviněné se jednalo o reakci na to, že starosta města jel v kostýmu na velbloudu. Právní zástupce (obhájce) kárně obviněné si pak dovoluje tvrdit, ačkoliv názory na to se mohou lišit, že se jednalo o přirovnání vtípné.

Pokud někdo jede v orientálním kostýmu ve střední Evropě na velbloudu, čímž se snaží získat politický obdiv, je to situace krajně nestandardní, pro mnohé komická a vzbuzující mnoho otázek ohledně vynakládání veřejných prostředků a personální kapacity starosty. Krajně nestandardní situace není možné vždy za všech okolností hodnotit postupy zcela standardními. Ve veřejném prostoru odpovídají zvolené komunikační prostředky kontextu situace. V kontextu celé události se jednalo o reakci adekvátní dané situaci. To zdůrazňuje i skutečnost, že příspěvek byl proveden na profilu města, které je mohlo ihned smazat, což taktéž v krátké době učinilo a kromě toho také zablokovalo profil kárně obviněné, která nadále nemohla a dosud nemůže na profilu města nic komentovat. Jestliže starosta obce se úmyslně vystaví zcela komické situaci a současně informaci o tom otevře všeobecné diskusi, je celkem přirozené, že to vyvolá reakci odpovídající jím zvoleným prostředkům. Stěží je pak možné, aby adekvátní výrazový prostředek, jenž je dílem nad věcí a dílem situaci vtípně kritizuje, ohrozil vážnost advokacie.

Pojem vážnost advokacie a její ohrožení jsou pojmy neurčité. I ve skutkových podstatách deliktů jednání mohou být neurčité právní pojmy, ale jejich výklad se musí pro případ hraničních situací vždy podříditi principu *in dubio pro reo*. Opačná situace by vyvolávala přílišnou právní nejistotu a z kárného práva by se stal nástroj, jenž by obsahoval zvlášť. Pro případ, že by byla kárně obviněná nakonec odsouzena, tak by to vyvolalo takovou míru nejistoty ohledně dovolenosti výroků advokátů ve veřejném prostoru, že by jejich veřejné aktivity byly nadále vedeny ve stínu permanentní nejistoty, zda se mohou nebo nemohou dopustit kárného deliktu, pokud budou veřejně aktivní.

Skutečnost, že výrok není s to ohrozit vážnost české advokacie dokládá do značné míry i to, že větší mediální odezvu, než výrok samotný, mělo kárné stíhání kárně obviněné. K pojmu důstojnosti (advokacie nebo kohokoliv jiného) patří i to, že k důstojnosti patří řešit věci důležité a nikoliv malicherné (orel much nelapá). S ohledem na to, že širší veřejnost intuitivně aplikuje na hodnocení veřejných výroků spíše standardy obecné než pravidla jednání v soudní síni, je odpověď na otázku, co ohrožuje důstojnost české advokacie, nasnadě.

Je realitou české polistopadové společnosti, že advokáti bývají společensky a politicky aktivní. Je to s v souladu s právem a patrně je to i ku prospěchu společnosti i advokacie. Pokud by kárná praxe stavěla těmto aktivitám takové mantinely, že by se projevy společensky a politicky aktivních advokátů mimo advokacii měly omezit pouze na jazyk obvyklý pro soudní síň a písemná podání, bylo by to zásadním zásahem do dosavadní reality, jejíž podstatou je určitý prostor svobody vyjadřování, který je pro politiku a sociální aktivity nezbytný. Svoboda advokátů by tak byla zásadně omezena.

Ad c) právní hodnocení skutku by mělo být korigováno principem svobody slova, přičemž v napadeném rozhodnutí tomu tak není

Kárnou žalobou vymezené jednání bylo projevem ve veřejném prostoru a bylo realizací svobody slova, jež je chráněna jak předpisy ústavního pořádku (čl. 17 Listiny), tak předpisy mezinárodního práva (čl. 10 Úmluvy). Svoboda projevu samozřejmě není neomezená, ale každé její omezení je třeba testovat ve světle přípustnosti takového omezení. Každé sankcionování projevu pak musí splnit pravidla, které zmíněné předpisy nastavují pro případné omezení svobody slova. V případě čl. 10 odst. 1 Úmluvy je svoboda vymezena takto: „*Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo filmovým společnostem.*“.

Její případné omezení je pak rámcově upraveno v čl. 10 odst. 2 Úmluvy takto: „*Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.*“.

Napadené rozhodnutí ovšem neřeší otázku, jaká z uvedených hodnot je důvodem pro zásah, jenž svobodu slova omezuje.

V této souvislosti je vhodné zdůraznit, že přípustnost omezení svobody slova, jak je stanovena v ust. čl. 10 odst. 2 Úmluvy, řeší v poměrně bohaté judikatuře Evropský soud pro lidská práva. Na okraj je třeba zdůraznit, že Úmluva, respektive výklad podávaný Evropským soudem pro lidská práva, řeší otázku, zda kárné opatření komory je technicky vzato možným porušením požadavku „*bez zasahování státních orgánů*“, jak je vymezen v první větě prvního odstavce článku 10.

K této otázce se vyjadřuje rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Casado Coca proti Španělsku, rozsudek ze dne 24. února 1994, č. 15450/89, § 39. V řízení proti příslušnému státu (Španělsko) namítala španělská vláda, že kárný postih advokáta za porušení zákazu reklamy ve sdělovacích prostředcích byl udělený barcelonskou advokátní komorou, a tudíž se nejednalo o zásah „státního orgánu“. Soud tento argument **neakceptoval a konstatoval, že šlo o zásah státního orgánu**, neboť podle španělského práva je advokátní komora veřejnoprávní korporací, že advokátní komora jedná ve veřejném zájmu a že kárný postih byl navíc potvrzen španělskými soudy, u nichž není pochyb o tom, že jsou státními orgány (citováno dle (KOSAR, David. Kapitola XX [Svoboda projevu (čl. 10 EÚLP)]. In: KMEC, Jiří, KOSAR, David, KRATOCHVÍL, Jan, BOBEK, Michal. Evropská úmluva o lidských právech. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 993. ISBN 978-80-7400-365-3.). V případě českého práva platí totéž. Postavení komory se od španělské situace neliší.

Kárné rozhodnutí je tedy třeba věcně testovat jako zásah státu a podrobit je kritériím přípustnosti takového zásahu ve smyslu druhého odstavce čl. 10. K tomu je třeba dodat, že projev kárně obviněné je nade vše pochybnost, pokud se odhlédne od předpisů upravujících výkon advokacie, nepochybně souladný s právem. Zde se vede pouze spor, zda kárně obviněná je za výrok odpovědná, pokud je současně advokátkou, aniž by výrok pronesla jako advokátka nebo v souvislosti s advokací. Tento kontext tak nastoluje otázku rovnosti před zákonem, protože napadené rozhodnutí je omezením, které je nad rámec obecné právní úpravy. Technicky je možné tuto právní otázku pojmenovat, zda postavení mluvčího, pokud je advokátem, zásadně mění hranice jeho právní odpovědnosti za výroky.

I k těmto otázkám se Evropský soud pro lidská práva vyjadřoval poměrně obsírně a dospěl kupodivu k tomu, že pokud se pominou osoby ve veřejných funkcích (soudci, státní zástupci, veřejní funkcionáři, zaměstnanci státu), jež jsou nepochybně omezeny ve svých projevech, tak advokáti jsou jedinou skupinou, která je povinna snášet vyšší omezení, nicméně pouze v konkrétně vymezených případech a ve vztahu k určitým otázkám. K tomu například „134. [Kdo kritizuje] V části věnující se difamacii konstatujeme, že ESLP akceptuje asymetrii mluvčích a identifikujeme tři privilegované skupiny mluvčích (politici, volení zástupci v širším slova smyslu a novináři) a jednu znevýhodněnou skupinu mluvčích – advokáty (blíže viz oddíl VIII)“;

citace z KOSAR, David. Kapitola XX [Svoboda projevu (čl. 10 EÚLP)]. In: KMEC, Jiří, KOSAR, David, KRATOCHVÍL, Jan, BOBEK, Michal. Evropská úmluva o lidských právech. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 993. ISBN 978-80-7400-365-3.

Tamtéž pak uvádí totéž citované dílo: „ESLP se ke specifickému postavení advokátů vyjádřil poprvé ve věci *Casado Coca proti Španělsku* [rozsudek, 24. 2. 1994, č. 15450/89, § 54; souladně *Schöpfer proti Švýcarsku*, rozsudek, 20. 5. 1998, č. 25405/94, § 29–30; *Nikula proti Finsku*, § 45; a *Amihalachioaie proti Moldavsku*, § 27], nicméně v souvislosti s kritikou soudců je zásadní následující stanovisko velkého senátu ve věci *Kyprianou proti Kypru* [rozsudek velkého senátu, § 173; srov. rovněž *Steur proti Nizozemsku*, rozsudek, 28. 10. 2003, č. 39657/98, § 36]:

Zvláštní pozice advokátů jakožto prostředníků mezi veřejností a soudy je staví do ústředního postavení v rámci výkonu spravedlnosti. Toto postavení vysvětluje obvyklá omezení, která se vztahují na jednání členů advokátní komory. Vzhledem ke klíčové roli advokátů v této oblasti lze od nich legitimně očekávat, aby přispívali k hladkému chodu justice a zachovávali důvěru veřejnosti v justici.

*ESLP si je vědom, že kritika soudců ze strany advokátů by mohla obrozit důvěru veřejnosti v justici, a proto považuje za nutné jejich kritické projevy do značné míry cenzurovat. Jinak řečeno, zvláštní povaha advokátní profese vyžaduje, aby se advokáti na veřejnosti chovali vůči soudcům diskrétně, čestně a důstojně [Veraart proti Nizozemsku, rozsudek, 30. 11. 2006, č. 10807/04, § 51; srov. rovněž *Nikula proti Finsku*, § 46]. Z tohoto obecného pravidla ale existuje jedna výjimka – v soudní síni jsou advokáti naopak privilegováni, neboť v tomto specifickém kontextu není v sázce jen svoboda projevu advokáta, ale rovněž práva advokátem zastupované osoby [srov. *Meister proti Německu*, rozhodnutí EKLP, 10. 4. 1997, č. 30549/96].“; citace (KOSAR, David. Kapitola XX [Svoboda projevu (čl. 10 EÚLP)]. In: KMEC, Jiří, KOSAR, David, KRATOCHVÍL, Jan, BOBEK, Michal. Evropská úmluva o lidských právech. 1.vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2012, s. 993. ISBN 978-80-7400-365-3).*

Z uvedeného je zjevné, že z hlediska standardů mezinárodního práva a především čl. 10 Úmluvy je omezení svobody slova advokátů sice přípustné, ale pouze pokud se týká výroků, které souvisejí s výkonem advokacie a jedná se o výroky adresované směrem k justici. Tomu pak odpovídají i poslední slova druhého odstavce čl. 10 Úmluvy, kde je jako poslední v řadě uveden legitimní důvodem pro omezení svobody slova, kterým je potřeba „zachování autority a nestrannosti soudní moci.“.

S ohledem na jinak široce garantovanou svobodu slova je jiné omezení nepřípustné, pokud nesplňuje jiné podmínky omezení, což v se v daném případě jeví jako nesporné. Výklad, který předestírá Evropský soud pro lidská práva, je tak zcela v souladu s textovým zněním § 17 zákona o advokacii, který etické standardy chování a výroků přičítá advokátům pouze v rámci výkonu advokacie.

Vadou napadeného rozhodnutí pak je nejenom to, že tento desetiletí ustálený judikatorní standard Evropského osudu pro lidská práva nerespektuje, ale i to, že se proporcionalitou zásahu do práva na svobodu slova vůbec nezabývá a případný konflikt s mezinárodním právem zcela argumentačně ignoruje, byť na to kárně obviněná upozorňovala. Každé (nejenom kárné) rozhodnutí se musí pro případ, že aprobejuje zásah do ústavně zaručeného práva, vyrovnat s otázkou, zda je takové omezení práva dostatečně odůvodněno cílem, pro který je omezení činěno. V tomto směru je napadené rozhodnutí nejenom věcně vadné, ale i nepřezkoumatelné.

Ad d) napadené rozhodnutí je v kontextu jiných skutků nebo jiných rozhodnutí excesivní

Kárná praxe v širším slova smyslu, tedy nikoliv pouze v oblasti samosprávného trestání advokátního stavu, je poměrně chudá na rozhodnutí, která by řešila kárnou odpovědnost za projevy ve veřejném prostoru. Jedním z rozhodnutí, které se v případě soudcovské odpovědnosti jeví jako precedenční, je

rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kárné odpovědnosti soudce M. Z., jež Nejvyšší správní soud vydal pod čj. 11 Kss 6/2015-53.

V tomto rozhodnutí byl kárně obviněný soudce uznán vinným za publikaci dvou článků a zproštěn viny za publikaci článku jednoho. Oba články, za které byl kárně odsouzen, obsahovaly explicitní vulgarizmy a přímé útoky na menšiny. Jeden článek, pro který byl zproštěn, byl založen na zjednodušeném přirovnání. Byl rovněž plný nenávistných a předsudečných postojů, ale nebyl otevřeně vulgární. Hranice mezi styly, kterou nastínilo zmíněné kárné rozhodnutí, vytváří tak poměrně přísnou hranici mezi dovoleným a nedovoleným jednáním, přičemž zmíněná přísnost stojí na straně svobody slova.

Výrok kárně obviněné v kontextu této hranice, která platí pro soudce, jež jsou podřízeni přísnějším kritériím, leží zcela mimo nastavená pravidla kárné odpovědnosti.

Kromě uvedeného nelze ani pominout skutečnost, že poměrně expresivní vyjadřování některých advokátů, zejména pokud komentují některé kauzy, popřípadě i osobu protistrany nebo jejich zástupce. Existuje i mediální případ vyhrožování fyzickým útokem na pohlavní orgán jiného advokáta, přičemž kárně obviněná není známo, že by advokátka, jež pronesla onen výrok, byla kárně odsouzena. Pouze na okraj kárně obviněná dodává, že se nedomnívá, že v oněch případech, na které poukazuje, byl důvod nezbytně ony advokáty stíhat. Kárně obviněná pouze ve svém stíhání vidí excesivní postup.

Otázka hranice mezi kárnou odpovědností a dovoleným jednáním v podobných případech je otázkou citlivou a subtilní. Kárně obviněná má za to, že v jejím případě se její jednání nalézá zcela mimo prostor nedovoleného jednání, jak je vnímá dosavadní rozhodovací činnost a obecném právním vědomí právnické veřejnosti, které vnímají současně nezbytný prostor svobodného vyjadřování.

S ohledem na všechny uvedené důvody žádá kárně obviněná odvolací kárný senát, aby napadené rozhodnutí zrušil a znovu rozhodl ve věci samé tak, že se kárně obviněná zprošťuje kárného obvinění, protože v kárném návrhu uvedené jednání není kárným deliktem.

Zuzana Candigliota

dle plné moci

Pavel Uhl, advokát

Pavel Uhl, advokát
evidenční číslo ČAK: 10960
Kořenského 15, Praha 5, CZ 150 00
IČ: 71638806, DIČ: CZ7508100083